

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In quo hæreses & mores Pelagij contra naturæ humanæ sanitatem, ægritudinem & medicinam ex S. Augustino recensentur ac refutantur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

2. Semi-Pelagiani in plures sectas divisi, etjam statim in initio. Sententia Fausti de viribus naturæ & gratia prorsus Pelagiana.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13650

399

quod viribus sibi suis pepererant ad gratiam Dei quoquo modo se posse perungere. Hinc Prosper de illo Massiliensium errore loquens: *quidam partem, inquit, superbae praedicationis (Pelagianae) quidam sibi cum caetera abnuerunt servaverunt.* Et Augustinus: *In quorum (Pelagianorum) errorem cadit qui putat aliquo merito humano gratiam Dei dari.* Et omnium apertissime cum Vitalis Carthaginensis diceret, posse hominem Dei suafone praecedente, consequente consensione, libertate naturali credere (in quo totus error Semi-Pelagianus comprehenditur)

respondet Aug: *Hae est illa Pelagianorum mala male diffamata meritoque reprobata & ab ipso etiam Pelagio timentè damnari in Orientalium Episcoporum iudicio damnata sententia.* Sed quia caeteras Pelagij haereses de peccato originali, de liberi arbitrij integritate & in primis de salute & iustitiae perfectione suis viribus assequenda damnarent ipsumque illum errorem suum longe à Pelagiano discrepare crederent, hinc quasi à partita Pelagij haereditate Semi-Pelagiani appellati sunt.

Semi-Pelagiani in plures Sectas divisi et jam statim in initio. Sententia Fausti de viribus naturæ & gratiæ prorsus Pelagiana.

CAPVT SECVNDVM

VBI tamen observatum volumus quod quia illa partitio Pelagianorum dogmatum multifariam potest contingere, plura etiam genera Semi-Pelagianorum possunt recenseri. Omnibus quippe commune fuit post proscriptos ab Ecclesia Pelagianos, originis labem & nonnullam naturæ corruptionem adeoque liberi arbitrij infirmitatem peccato partam agnoscere: sed non omnes æqualiter in ea infirmitate consistenda progressi sunt: quidam enim solo primo tenuissimoque auspiciandæ vitæ initio sibi reservato, nihil procul ad salutem progredi hominem posse, sine vera Dei gratia constanter, libenterque fatebantur: alij per naturam gratuito in creatione datam ad bonum ac malum prorsus indifferenter esse, & accedente praedicationis ac doctrinæ adiutorio perfectam iustitiam assequi posse cum Pelagio delirabant. Quæ differentia Massiliensium, etiam in ipso videtur ortu contigisse & à Prospero in Epistola ad Augustinum observata: in qua cum quorundam Semi-Pelagianorum sententiam retulisset, qui omnium minime exorbitaverant, alios deteriores notans, sic dicit: *Quidam vero horum in tantum à Pelagianis sententiis non declinant ut eam ad consistendam eam Christi gratiam quæ omnia præueniat merita humana cogitant &c. ad conditionem hanc velint uniuscuiusque hominis pertinere: & infra: Et quantum quisque ad malum, tantum habeat facultatis ad bonum parique momento animum se vel ad vitia vel ad virtutes movere.* Quo sane deterius nihil unquam Pelagius dixit, neq; maiores homini ad iustitiam vires dedit, ut ex verbis Pelagij libro de gratia Christi consignatis, & ex Epistola ad Paulinum ab Augustino scripta clarum est. Acriter enim haereticam illum reprehendit quod simili modo paribus momentis potestatem voluntatis aequa lance pendere, atq; ita nullum locum adiutorio gratiæ reseraret. Nam quamvis isti vitij originale faterentur, tantam tamen libertatis integritatem, tantasque ad bene vivendum vires istis verbis remansisse significat, quantâ

vix Pelagius hominibus sine ulla peccati labe nascentibus tribuebat. Unde prorsus verisimile est, genus istud Massiliensium nihil penitus gratiæ præter legem doctrinamque Christianam perinde atque Pelagium cum tanto naturæ vigore copulasse. Qui sane Semi-Pelagianæ haeresis gradus longe luculentius post obitum Divi Prosperi à Fausto ejus in Episcopatum successore patefactus atque defensus est. Hic enim in duobus illis libris quos de gratiæ & libero arbitrio scripsit, & peccatum originis, & mortem peccati supplicium, & infirmitatem arbitrij infirmitatem planissime confitetur: Baptismi divinæque gratiæ necessitatem ad operandam iustitiam toto opere plenis buccis prædicat, damnatumque cum Ecclesia damnat Pelagium, sed cum ad rem ventum est ut sine furo explicet quæ sint illæ naturæ vires, quæve illa gratia quam arbitrium peccato attenuatum postulat, ad progressum in iustitiâ faciendum, quam sola credendi voluntate inchoatum cum caeteris Semi-Pelagianis constituerat, tota haeresis Pelagiana detractâ larvâ prodit in medium. Nam ut nihil de potestate credendi dicam quam cum Semi-Pelagianis caeteris sexcenties natura tribuit, tantas ad ipsam iustitiæ perfectionem assequendam vires remansisse statuit, ut in ipso Pelagio nihil magis sacrilegum condemnatum sit. Audi de patrum antiquorum iustitia differentem: Sed & Abel, inquit, divinis placere conspectibus, per insitum à Deo generaliter bonum, id est per propriæ meruit voluntatis affectum. Hic ergo, cui cognomen iusti immaculata vitæ perfectio dedit, quæ erudiente iustitia sectator existeret, nisi eum lex visceribus inscripta docuisset? Ecce per legem naturæ perfectâ iustitiâ. Sed audi de Enoch caetera paulo post: Unde Enoch cum Deo ambulare, vel Deo placere potuisset, nisi eum lex visceribus infusa secreto magisterio illuminasset, in tantum ut nihil terrenum sapiens mirabiliter à terra Deo adsumente vaperetur? Audi de Noë: Qualem, quantumque homo à Deo legem (naturæ) primâ conditione suscepit perfectâ etiam Noë iustitiâ declaravit, quia genera-

Epist. ad
Dionysium.Epist. 2. ad
Valent.

Epist. 107.

Lib. 1. c. 1.
& 2.In Epist. ad
Aug. ante
mediam.Ioh. de gratia
Christi c. 4.
apud Aug.
Epist. 106.Faust. lib. 2.
de grat. c. 6.
lib. arb. c. 6.

Ibid. c. 7.

generalia fidei dona speciali in se studio virtutum
Initio Epist. ad Demet. scilicet excoluit. Quæ sane non aliunde quam
 ex Pelagio Demetriadem virginem instituen-
 te derivavit. Et nequis tam perfectam iusti-
 tiam sine Dei gratia eos assequi potuisse suspi-
 cetur, accipe decantatam illam Pelagianorum
 gratiam à Fausto iterum Christiani obtrusam:
Lib. 2. c. 6. Vides bonum creditur. is non novellum esse privi-
 legium, sed vetustum & inter ipsa mundi coalescentis ex-
 cordia mentem hominis sicut intellectu atque ratione,
 ita etiam fide a Deo summo auctore dotatam? Itaque
 iam tum dedit animo virtutem suam, quando ei com-
 mittere dignatus est imaginem suam. Et inferius:
 Qui (Enoch) dam fidei merito in prima seculi illius
 aetate ceteros antecellit, fidem ipsam cum lege natura
 sibi traditam fuisse perducit. Quam doctrinam ne
 respectu fidei tantummodo intelligendam putes,
 eodem loco & cultum Dei, & salutem
 ipsam naturali legi acceptam ferri oportere
Lib. 2. c. ult. tradit: Inesse homini intellectum Dei patet & B
 cultum ideo propheta memoravit, quia legem naturæ
 indiscretè intra omnis hominis sensum vigere cognovit.
 Et Ninivitarum gratiam celebrans: Osiendit
 itaque gens illa, inquit, ea qua saluti hominis com-
 petunt ipsa ordinatione factura, Deum intra homi-
 nem collocasse, & ante munera Redemptoris (hoc est
 gratiam Christi) circa rationabilem creaturam
 semper auctoris dona vixisse. Vnde legem naturæ
 Primam Dei gratiam aliquoties vocat. Et ut
Lib. 2. c. 7. genuinam Pelagij agnoscas prolem de lege
 Moyli subiicit: Ideoque hæc lex Moyli qua prima
 creditur, iam secunda est. Nempe non tantum
 secunda lex sed & secunda gratia.

Iam vero de tertia illa gratia quam adven-
 tu suo Christus attulit, & sapius Faustus mag-
 nificis elogijs prædicat necessariam, audi quam

belle Pelagio præceptoris suo discipulus con-
 cinat. Exponens enim celebrem illum Psal-
 mista locum, nisi Dominus ædificaverit do-
 mum, ubi divinæ gratiæ necessitas quam max-
 ime inculcatur: Numquid aliter, inquit, adificat
 & cognoscit Ecclesiam, quam per labores & officia
 Sacerdotum, per ministeria & exempla Sanctorum,
 per Apostolorum virtutes & Martyrum mortes? En-
 cum quali gratia usque ad omnium malorum tole-
 rantiam ut ipse loquitur, vita que iacturam labo-
 randum esse decernit. Ne vero minus quam
 par sit religiose sensisse culparetur, palliando
 impietatem subiicit: Ad Dominum tamen semper
 est referendus laboris effectus, nimirum quia talis
 gratiæ adiutorium præbet. Et nequid scrupu-
 li nobis de illa Faustii sententia superesset, lucu-
 lentissimum illum tractans locum, quo Chri-
 stus neminem ad se venire posse testatur, nisi
 Pater traxerit eum: Quid est autem attrahere, inquit
 Faustus, nisi prædicare, nisi Scripturarum consolatio-
 nibus excitare, in curatibus deterrere, desideranda
 proponere, intentare metuenda, iudicium comminari,
 præmium polliceri? Nonne apertissime tractum
 Dei nihil aliud esse sentit, nisi externam legem
 atque doctrinam, cuius latitudo omnia illa,
 quæ commemorat officia comprehendit? Ex
 quibus omnibus alijsque pluribus quæ afferri
 possent, manifestum est, quamvis originalis
 peccati labem à parentibus in prolem trajeci
 Faustus contra Pelagium fateatur: de perfici-
 enda tamen tota iustitia, non aliter Deo, quam
 per inscriptam visceribus naturalem legem vel
 per externum prædicationis, exempli doctri-
 naque ministerium adjuvante, eum nihil di-
 versum à Pelagiano errore sentire.

Non ex Fausto solo & Cassiano iudicandum de statu erroris Semi-
 Pelagianorum, sed ex scriptis Prosperi & Hilarij.

CAPVT TERTIVM.

QVAMVIS ita sint, graviter tamen eos hallucinari fidenter dixerim, qui Prosperi & Hilario ex parte persuasum esse putant, quod Semi-Pelagiani non aliter de gratia quam Pelagiani senserint, & quod una esset utrorumque sententia. Non enim ex doctrina unius Faustii qui facile quadraginta annos post Epistolas Prosperi & Hilarij ad Augustinum scriptas utroque jam defuncto libros suos edidit, vel etiam ex scriptis solius Cassiani de tota Semi-Pelagianorum omnium opinione iudicandum est. Nam & ipse Cassianus Collatione duodecima novam planè & inusitatam cæteris Massiliensibus viam aperuit ut gratiam cum libertate conciliaret. Duo quippe statuit hominum genera quorum unum per gratiam fidem accipit, alterum per naturam: Illud invitum à Deo ad salutem trahitur, hoc voluntaria devotione sponte currit: & eorum nunc his, nunc illis alternantes Scripturarum voces applicat, quibus vel libertas hominis

convenit, vel Dei gratia prædicatur. Quam novam sententiam neque Cassianus fortasse semper tenuit, ut ex alijs libris utcumque subluceat. Nam vacillasse Massilienses, & subinde mutasse suas opiniones quod nihil invenirent in quo errabundus animus conquiesceret nonnullis locis Prosper & Hilarius profitentur. Cumque ut ipsi ea exponunt (Apostoli loca inquit Prosper) secundum quorum velint sensa deposuimus, nihil se profiterentur invenisse quod placeat, & de his taceri exigunt, quorum altitudinem nullus attigerit. Et luculentissime Hilarius: Nec mireris quod aliter vel aliqua in hac Epistola addidi quantum puto, qua in superiore non dixeram: talis est enim nunc eorum definitio. Apertè significans iam tum in ipso exortu aliam eorum fuisse definitionem sive sententiam, ut nihil mirum videri debeat, si vel sub Sixto Cassianus quando adversus eum Prosper scripsit, vel post Prosperi & Hilarij obitum Faustus raucidas opiniones interpolaverint. Et sanè doctissimis illis solertissimisque viris, qui quotidie cum eis disputando